

Det finns alltid en väg vidare

- En skrift om unga med NPF som varken arbetar eller studerar

RIKSFÖRBUNDET
Attention

Välkommen till Riksförbundet Attention och Vägen vidare!

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) som adhd, autism, språkstörning och Tourettes syndrom. Vi arbetar för att personer med NPF ska bli bemötta med respekt och få det stöd de behöver i skolan, på arbetsmarknaden och på fritiden. Vi arbetar också för att anhöriga ska få ökat inflytande och avlastning. Materialet du nu håller i din hand har ett särskilt fokus på unga som varken arbetar eller studerar, UVAS, och du kommer få en inblick i vilka möjligheter som finns, hur man arbetar med UVAS och lär dig något när UVAS berättar själva om sin situation.

För att stötta UVAS har Attention sedan 2022 drivit projektet Vägen Vidare. Projektets syfte är att samla och lyfta ungas erfarenheter och målet är att gruppen ska göras delaktiga i sin egen utveckling och förändring, för att öka möjligheten att kunna komma ur det utanförskap man lever i.

Med projektet ska vi tillsammans med unga som befinner sig i gruppen hitta strategier och metoder som kan hjälpa dem att förändra sin livssituation och därmed komma ut i sysselsättning. Vi vill också möjliggöra för att anhöriga, professionen och andra aktörer som möter dessa ungdomar, ska få ta del av ungdomarnas egna berättelser av vad de behöver för stöd, så att de får en ökad förståelse och därmed kunna bidra med att stötta den unga i vägen vidare ifrån isolering och utanförskap.

LUNAGYMNASIET

Lunagymnasiet är för elever med diagnos inom autismspektrum och andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Vi erbjuder en anpassad skolmiljö med höga kvalitetskrav, kompetenta lärare och individuellt anpassad undervisning. Skolan har små undervisningsgrupper och hög personaltäthet. Skolan är belägen i natursköna omgivningar på Lidingö, 22minuter från Stockholms centralstation, med buss som stannar nära skolan.

Vi har ett nära samarbete med Luna Ungdomsboende, som ligger ett par kilometer från skolan.

Vi erbjuder:

- Samhällsvetenskapsprogrammet – Beteendevetenskaplig inriktning
- Naturvetenskapliga programmet – Naturvetenskaplig inriktning
- Estetiska programmet – Inriktning Bild- och formgivning
- Introduktionsprogrammet – Individuellt alternativ

Lunagymnasiet

"Jag är väldigt stolt över att kursen gör så stor nytta"

På Marieborgs folkhögskola i Norrköping har kursen Leva, Bo, Växa hjälpt unga vuxna med autism och npf-diagnoser i snart 25 år. Arkitekten bakom utbildningen, Ingrid Rauga, jobbar fortfarande kvar och möter varje år nya elever som hon och hennes kollegor hjälper in i samhället på nytt.

- Jag jobbade tidigare med samma målgrupp på gymnasiet och funderade redan då på hur man kan gå vidare och kom på idén till den här kursen. Folkhögskolan är en perfekt skolform för dessa unga där de i lugn och ro får träna på allt de känner att de har svårt med. Tanken är att de ska komma vidare i jobb och det gör de flesta, berättar Ingrid.

Hur arbetar ni för att lyckas?

- För det första är det viktigt att vi är väldigt tydliga. Man får tänka mycket och lära sig mycket om sig själv och hur man kommunicerar. Sedan behöver så klart ha en stor kunskap om autism och npf. Sedan jobbar vi med individen, vi

arbetar med studieteknik, det sociala. Det kan vara allt från att lära sig passa tider, få ordning på dygnsrytmen, städa, laga mat, tvätta. Att göra allt sådant som man behöver kunna för att till slut kunna ha ett jobb och att göra det regelbundet. Det handlar mycket om att bygga upp självkänslan.

Leva, Bo, Växa är en tvåårig utbildning och eleverna bor på skolan. Både ettor och tvåor går i samma klass och är totalt 14 stycken. Söktrycket har under de 24 år utbildningen varit aktiv varit högt.

- Vid våra besöksdagar kan det komma upp mot 30 personer och vi har alltid fler sökande än vi kan ta in. Det känns så klart tungt att inte kunna ta in alla, men många söker igen. Oftast tar det två ansökningar innan man kommer in, berättar Ingrid.

Vad är det som gör att er utbildning fungerar så bra?

- Jag tror det är hela miljön. Här får man vara den man är och slippa pressen att försöka passa in. Man får plötsligt

MAGELUNGEN

Tillsammans skapar vi hopp och förändring

Vi finns för unga i behov av stöd

Behandling, Resursskolor och LSS

Akademi Magelungen

Vi erbjuder utbildningar som vänder sig till dig som arbetar med behandling, socialt arbete och skola

www.magelungen.com

vänner. Vi är som en liten familj med otroligt fin gemenskap, kanske jämfört med hur det varit tidigare i skolan för många hos oss där de har varit isolerade, ensamma och utanför gemenskapen. Vi har också möjlighet att jobba väldigt fritt. Vi utformar själva utbildningen utifrån vår kunskap och erfarenhet.

Har du någon kontakt med eleverna efter att de har slutat?

- Ja en del, för vi har haft så bra kontakt under studietiden. Vi har en före detta elev som ska få barn i år och då ringer man sin gamla fröken och berättar. Vi skulle gärna ha mer återkoppling men tiden och medlen saknas. Uppföljning är ju jätteviktigt.

Hur känns det att se elevernas utveckling?

- Det är fantastiskt så klart, och det är då man inser att man har världens roligaste jobb. Vi har elever som kommer hit och är väldigt inåtvända och när de sedan lämnar går de med huvudet högt och har ett otroligt självförtroende. Jag är väldigt stolt över att kursen gör så stor nytta.

Nyckeln till frihet

Vi har en superduper-stjärnjurist som kämpar för din rätt till personlig assistans.

Han hjälper till med nyansökningar, överklagan och rådgivning.
Gör som Martin och bli medlem hos oss på STIL.

stil.se

STIL

Personlig assistans på dina villkor

”Jag tror på att man kan hitta vägar till varje person”

Gitte Andersen arbetar för Iris och kartlägger bland andra UVAS arbetsförmåga. I sitt arbete träffar hon både unga vuxna med npf-diagnoser och autism, samt deras föräldrar. Hon ser stora behov av ytterligare insatser från kommun och stat.

- När personerna kommer till oss är det många som aldrig har varit ute på en arbetsplats och vi ska försöka ta reda på vad de klarar av och vad de vill. Vi arbetar med studiebesök, föreläsningar och samtal varje vecka. Många vet varken vad de kan eller vad de vill göra och det är där vi får börja, berättar Gitte.

Vad är viktigt att tänka på när man arbetar med den här målgruppen?

- Att bemötandet ska vara så bra som möjligt. Det är viktigt att de känner sig bekväma och att de här insatserna ger dem något och att det sedan känns bra att komma ut i arbetslivet. Många som vi kommer i kontakt med har aspergers eller autism och då får man tänka på att ställa frågor, ge uppgifter som de kan ta med sig hem och fundera över och så vidare. De kanske har svårt att göra sig förstådda i samtal, men har lättare när de får sitta själva och reflektera.

Vilka möjligheter finns det för UVAS att komma ut i arbetslivet?

- Jag tror mycket på att man kan hitta vägar till varje person om man bara har ambitionen och viljan. Det är inte en homogen grupp så det är svårt att säga något generellt. Alla kanske inte kan eller ska jobba heltid, frågan är var de får plats på arbetsmarknaden. De flesta kan bidra på ett eller annat sätt.

Vilket stöd önskar du att det fanns mer av?

- Vi önskar att arbetsförmedlingen hade mer stöd att ge till den här gruppen. När vi väl har klargjort arbetsförmågan är det sedan bristfälligt vilket stöd man kan få med anpassade arbetsuppgifter. Man måste lägga ner resurser på detta för att inte riskera att de blir hemmasittare. När dessa personer kommer till oss ser vi inte direkt att de mår dåligt eller är i någon kris, men om den här första insatsen sedan inte leder till något finns det en risk att det försämrar måendet.

Gitte Andersen är också inne på att insatserna från kommunen och staten måste bli större. Den senaste tiden har utvecklingen gått åt motsatt håll, med minskade resurser nationellt och det är en

utveckling som måste vändas för att kunna möta gruppen på rätt sätt.

- Jag tror att sociala företag skulle kunna ha jättestora möjligheter om regering och riksdag satsade mer på det. Man skulle ha fem verksamheter likt Samhall som fungerade bra, där man fick ett jobb och kunde jobba och inte bara gå runt i systemet. I dag är det ett jobb där man kanske får stanna ett år och många av dessa människor behöver något stabilt som varar över en längre tid. Man vet ju redan idag att den här gruppen behöver mer stöd. Varför ska man då vänta tills det har gått massor med tid och skett massor med misslyckanden? Det finns mycket mer att göra från både kommunens och statens sida.

Personlig assistans för dig med flerfunktionsnedsättning

Du kan få personlig assistans om du har en stor och varaktig funktionsnedsättning som innebär att du behöver stöd i vardagen.

Vi är Sveriges största privata assistansanordnare som drivs utan vinstsyfte.

Assistans är frihet!

JAG
är som du.

Juridisk
rådgivning och
rekryteringsstöd
för en trygg
personlig
assistans

jag.se/assistans

”Vi tittar på varje individs unika förutsättningar”

Jeanette Simonsson är verksamhetsutvecklare på Försäkringskassan, avdelningen för varaktig funktionsnedsättning. Hon arbetar bland annat med aktivitetsersättning, något som UVAS med NPF-diagnoser ofta söker.

- Även om vi på Försäkringskassan inte arbetar utifrån någons diagnos kommer vi i kontakt med den här målgruppen ofta. Vi ser hela tiden på individens förutsättningar och unika möjligheter framför en diagnos. Två personer kan ha samma diagnos men helt olika förutsättningar.

Många UVAS med NPF-diagnoser har svårt med kontakten med myndigheter och att hålla koll på allt som behöver göras för att få aktivitetsersättning eller andra insatser. Tar ni hänsyn till dessa förutsättningar när ni pratar med eller utreder en person ur den här målgruppen?

- Ja, även kommunikationen behöver anpassas efter individens behov. Det kan finnas olika skäl till det, inte bara en

diagnos. Ibland fungerar det bra att lämna information över telefon, andra behöver ett personligt möte till exempel.

Ett arbete som Försäkringskassan har är att särskilja aktivitetsersättning från exempelvis sjukersättning. Sedan 2017 finns möjligheten för personer som är 19 år att söka sjukersättning i stället, om bedömningen är att arbetsförmågan inte kommer förbättras. Från lagstiftarens håll har man alltså försökt renodla gruppen där det finns om en framtid med arbete eller studier.

- Den person som har haft aktivitetsersättning i 12 månader kan studera med bibehållen ersättning upp till 6 månader. Sedan finns det också möjlighet att ha vilande

aktivitetsersättning om man börjar arbeta. Då får man ut en vilandeersättning under maximalt två år, och den ersättningen är 25 procent. På vår hemsida har vi mycket information för personer som har aktivitetsersättning och vi rekommenderar att man läser där vad som gäller och vilka möjligheter man har, säger Jeanette Simonsson.

Välkommen till Helleborusskolan

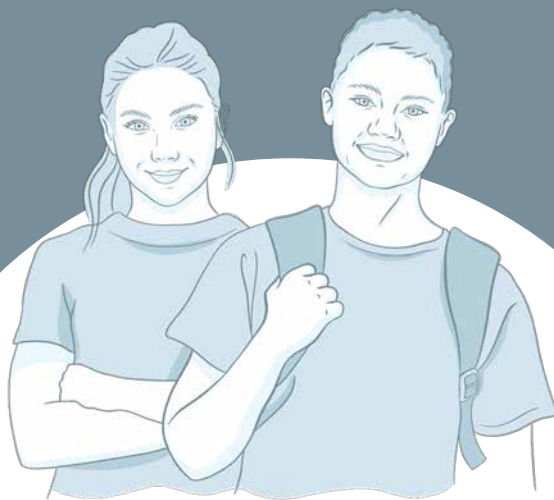
Våra elever, som alla har diagnoser inom NPF, ska få vara huvudpersoner i sina egna liv och ges möjlighet att lära i en miljö som är tillrättalagd för dem. Genom att de ges chans att lyckas i grundskolan ökar deras chanser att ta del av en, för dem, meningsfull vardag i ett föränderligt samhälle.

Välkommen till oss på Helleborusskolan!

@Helleborusskolan

Täby | Kutternvägen 1-3, 183 53 Täby
Österåker | Luffarbacken 5, 184 39 Åkersberga
helleborusskolan.se

En del av
CEDERGREN SKA

 **Helleborus
SKOLAN**

”Vi ser en stor potential i att unga blir inkluderade”

Jennie Bloom arbetar som enhetschef på Arbetsliv, hälsa och fritid på myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Myndigheten arbetar inte direkt med unga med NPF-diagnoser, men Jennie Bloom berättar att de i många fall kan beröras av deras olika uppdrag.

- MUCF har exempelvis regeringens uppdrag att stödja aktörer som arbetar med unga som varken arbetar eller studerar, i vilken unga med NPF-diagnoser kan befinna sig. I det arbetet tar vi fram och sprider kunskap om hur kommuner arbetar med gruppen och vi processleder olika aktörer i samverkan, berättar hon.

MUCF håller också ihop en nationell stödfunktion där de samverkar med andra myndigheter kring unga som varken arbetar eller studerar samt har uppdrag för att skapa en meningsfull fritid för unga och ungas delaktighet i samhället.

- Genom att stötta aktörer som arbetar med unga som varken arbetar eller studerar jobbar vi för smidigare samverkan mellan till exempel olika kommunala förvaltningar och mellan kommun, arbetsförmedling, region och försäkringskassa. Det är vanligt att unga som varken arbetar eller studerar också saknar gymnasiebetyg så insatser som stärker den unga att klara skolan är också viktiga, säger Jennie.

Vilken potential ser ni för målgruppen?

- Vi ser en stor potential i att unga inte hamnar utanför, utan blir inkluderade. Utanförskap innebär stort lidande för individen och ett resursslöseri för samhället som är svårt att motivera. Vi behöver alla våra unga i samhället.

**VÄLKOMMEN
TILL
AKTIVERA!**

Vi har massor med roliga läger och korttidsvistelser både på vardagar och helger. Vi gör saker både i stan och på landet: bowlar, studsar på JumpYard, går på hundpromenad och mycket annat.

aktivera!
aktiverakorttidshem.se

”Jag har definitivt en stor längtan efter att komma in mer i samhället”

Jim Friberg är 20 år gammal och bor i Göteborg. Runt år 2020 fick han diagnosen ADD, efter att ha märkt att det blev svårare och svårare i skolan.

- Jag hade ganska lätt i skolan fram till sjuan, där blev det lite svårare. När jag började gymnasiet märkte jag ganska snabbt att det här är otroligt svårt. Att få uppgifter gjorda och hålla koll på allt. Jag började prata med mina föräldrar och fick en utredning, berättar Jim.

Jims diagnos visar sig främst genom svårigheter att få saker gjorda, det kan vara allt från att gå och handla till att han glömmar att äta mat. Han märker också att det är svårt för honom att kontrollera sig.

- När jag blir arg över något i stunden så går jag verkligen från noll till hundra direkt. Jag kan slå i väggen och sådant innan jag hinner förstå själv vad jag gör. Jag hinner liksom inte kontrollera det, det går så fort, berättar han.

Vad drömmer du om för framtiden?

- Den långsiktiga drömmen, efter att ha rest och så, är att bo på landet med min flickvän och ha djur. Gärna ganska avskilt från världen. Jag trivs bäst i naturen.

Hur ser en perfekt värld ut för dig?

- Jag vill gärna ha en värld där de som är sjuka och inte kan jobba ändå kan ha en plats i samhället, att alla gör det de kan och att man kan jobba efter sina förutsättningar. Jag skulle också vilja ha mycket mer kultur och gemenskap. Samhället känns väldigt uppdelat och det tycker jag är dumt. Idag är det uppdelat i de friska, de rika, de fattiga och de sjuka.

Jim går inte i någon arbetsträning eller liknande. På dagarna tycker han om att spela tv-spel, umgås med vänner och flickvän och att åka skateboard. Men han längtar in i gemenskapen.

- Jag har definitivt en stor längtan efter att komma in mer i samhället. Jag tror att jag bara har haft så mycket motgång så det är svårt att kämpa sig igenom. Och sedan blir man bara mindre och mindre motiverad.

Jag var i kontakt med

Försäkringskassan och

Arbetsförmedlingen men deras sätt

hjälpste in mig så mycket. Jag blev nästan utbränd av att söka jobb för jag fick antingen inget svar eller nej hela tiden. Det gjorde också att jag fick väldigt dåligt med motivation.

Vad skulle du vilja jobba med i framtiden?

- Mitt drömyrke är något med djur. Att jobba med vilda djur, kanske fota dem. Jag tycker om att fotografera. Eller skulle jag vilja jobba med någon organisation som räddar djur. Jag har gillat djur sedan jag var liten, de är väldigt enkla och kärleksfulla och för det mesta känner jag att det nästan är lättare att umgås med djur än människor.

Vi finns här för dig

Närhet, medbestämmande och integritet är nyckelord i vår verksamhet och vi vill ge dig en assistans där du ställer kraven, och som ger dig största möjliga frihet och glädje i livet.

Hos oss finns utbildad personal med lång erfarenhet som kan hjälpa dig med ansökan, utredningar, överklagan och samordning av din assistans.

046-73 00 90

info@ekensassistans.se

www.ekensassistans.se

”Ofrivillig isolering är väldigt nedbrytande”

Sabina Sjölander är förälder till en son med autismdiagnos. När hon sökte daglig verksamhet som matchade hans behov upptäckte hon vilken lucka det fanns i samhället och bestämde sig för att starta sin egen.

– 2016 startade jag, Fredrik Persson och Thomas Grönqvist vår dagliga verksamhet Interse. Vi bestämde oss för att bygga en verksamhet som var inriktad mot unga vuxna med autismdiagnos och som levt i ofrivillig isolering under många år, berättar Sabina.

Både Sabina, Fredrik och Thomas har lång erfarenhet av målgruppen från olika perspektiv och Interse blev snabbt mycket populärt. I dag har runt 50 personer en plats hos Interse.

– Vårt fokus är att bryta en lång isolering i hemmet. Den situationen är tung och skapar mycket ångest, vilket innebär att vi behöver se till att de som börjar hos oss tycker det är roligt att vara här och känner att de blir sedda och bekräftade samt att de gör något de känner sig trygga

med. Det var anledningen till att vi valde en inriktning mot ”gaming” då de flesta av våra deltagare under isoleringen levt vid sina datorer.

Vad är det som har gjort Interse till en så framgångsrik verksamhet?

– Det beror nog dels på all kunskap vi har idag om vår målgrupp och att deltagare och personal delar samma intressen. Men vi ser också tydligt de hinder som finns när våra deltagare är redo att gå vidare från oss. Då behövs en samverkan mellan kommunen, psykiatrin, den somatiska vården, habiliteringen, Arbetsförmedlingen och

Försäkringskassan. Idag hamnar denna grupp ofta mellan stolarna.

Vad är målet med Interse verksamhet?

– Vårt mål är att vara en sluss ut till arbete eller studier. Att leva i en ofrivillig isolering är väldigt nedbrytande, de flesta hos oss har på grund av detta djupa depressioner, har svårt att se en mening med livet, lider av OCD och har väldigt mycket ångest. Det är generellt sett en stor kunskapsbrist kring målgruppen i hela samhället och en viktig del i vårt arbete är att försöka sprida allt vi lärt oss om vad som fungerar och vilka behov som finns.

adhd
i vardagen

ADHD? Närstående, anhörig eller bara intresserad?

På adhddivardagen.se hittar du information om diagnos och behandling, hjälpmedel som underlättar samt berättelser om hur det är att leva med ADHD. Här finns också ett särskilt avsnitt om flickor och kvinnor – om hur unga flickor till äldre kvinnor påverkas och vad det innebär i vardagen.

Strukturer och rutiner är extra viktigt för den som har ADHD. På adhddivardagen.se hittar du hjälpmedel som städscheman, inköpslistor och veckoplanering för både barn och vuxna.

Allt för att göra vardagen lite enklare!

Skanna koden
för att komma till
adhddivardagen.se

Takeda Pharma AB, www.takeda.se, Tel: 08-731 28 00

”Jag drömmer om att bli sjuksköterska”

Ebba Skattberg är 24 år och bor i Stockholm. När hon var 20 år diagnosticerades hon med autism och ett par år senare även med ADHD. Efter diagnoserna beskriver hon hur livet nästan har satts på paus, där det har varit svårt att upprätta en ordentlig vardag. Hon har dock hittat stort stöd i sin assistanshund Pelle.

- Jag är sjukskriven och har haft mycket problem med psykisk ohälsa, dessutom har jag en lungsjukdom som spår på det lite så det blir ännu jobbigare, berättar Ebba.

Hur har du upplevt vården och insatserna från samhället för att hjälpa dig i din situation?

- Det har varit mycket problem inom vården med tanke på mina diagnoser och jag har känslan av att man inte tar så stor hänsyn till dem, när de egentligen är en väldigt stor del av vem jag är. Det är svårt att vara ung och kronisk sjuk och få den hjälp man behöver.

Emma har den senaste tiden tränat upp assistanshunden Pelle tillsammans med en handledare. Pelle har blivit det trygghet och det stöd som hon inte har fått från samhället.

- Pelle hjälper mig att hålla en rutin, att komma upp på morgonen och att komma ut. Han kan larma när jag får mycket ångest, kan hämta hjälp om jag behöver det och är en stor trygghet för mig bara att ha med mig. Han kan mycket om

mina känslor och reaktioner och gör så att jag aldrig är ensam, berättar Ebba.

Vad drömmer du om i framtiden?

- Jag hoppas att jag med hjälp av Pelle ska kunna börja plugga och utbilda mig till sjuksköterska. Jag har mycket erfarenhet från vården och varit mycket på sjukhus och jag vill göra någonting av det, så att det inte bara blir ingenting av det. Sedan hoppas jag få möjlighet att resa lite i mitt liv och uppleva något annat. Man blir ofta fast i det här mönstret och jag vill hitta möjligheter trots de svårigheter jag har.

Många människor med dina diagnoser beskriver hur skolgången har varit svår, hur har du upplevt detta, med tanke på att du fick dina diagnoser först när du var i 20-årsåldern?

- Skolgången var ganska upp och ned. Saker som jag har tyckt var roliga har gått jättebra och saker som jag tyckt var

mindre kul har gått mindre bra. Min mamma var hemma mycket med mig när jag var liten, de visste inte riktigt vad de skulle göra av mig på förskolan. Jag ville inte vara med de andra barnen och var nog lite svårhanterad med mycket egna idéer.

Om du vaknade upp imorgon till en perfekt värld, hur hade den sett ut?

- Det hade varit en värld av mer förståelse från andra runt omkring mig. Där man har mer kunskap och förståelse. Många av oss tjejer med dessa diagnoser har andra symptom än vad killarna har, men det har inte forskats så mycket på det så vi får oftast samma behandling som killarna och ofta blir det inte rätt. Samhället förstår inte mina problem och räknar inte in dem när man behandlar mig, fast det borde vara en ganska stor och viktig del.

Gymnasieskola och internatboende för ungdomar med NPF

Karolinaskolan finns för ungdomar där hemkommunens alternativ för fungerande skola och vardag inte räcker till. Skola och internat arbetar tillsammans för att skapa den struktur, tydlighet och förståelse som gör att varje elev kan få tillgång till sina förmågor för lärande och utveckling, både i skolan och på fritiden.

Vi tar emot ungdomar från södra Sverige som kan resa hem på helger och skollov. Vi erbjuder utbildning på naturbruksprogrammet inriktning trädgård samt introduktionsprogram med trädgårdsprofil. Vi har sammanlagt 40 elever och utbildningen ges över fyra år.

Karolinaskolan är till för dig som

- Trivs och lär och utvecklas bäst i den lilla klassen
- Uppskattar inläring genom praktiskt arbete utomhus
- Har svårt att hitta en lämplig skola i hemkommunen
- Är hjälpt av internatformens helhetslösning med boende och fritid

**KAROLINA
SKOLAN**
EN DEL AV FOGDARÖD

”Man måste orka och våga”

Kristina Lindblad är leg psykoterapeut och arbetar på S:t Lukas. Hon och hennes kollegor kommer ofta i kontakt med UVAS, särskilt genom de subventionerade samtal S:t Lukas erbjuder unga uxna.

- I kontakt med unga vuxna med olika NPF-diagnoser ser vi att många haft det slitsamt och svårt i skolan. De har inga eller ofullständiga betyg från grundskola eller gymnasium och känner sig ganska vilsna. De uttrycker att de upplever stress och en förväntan att kunna agera självständigt och målinriktat på ett sätt som blir svårt för dem att förhålla sig till. När personen inte hittar någon tydlig väg framåt och de upplevda kraven och förväntningarna blir för komplexa kan resultatet bli att man hamnar i en passivitet som man inte själv eller med hjälp av närstående kan ta sig ur.

Tidiga insatser och samordning är viktigt.

- Svårigheterna blir ibland tydliga först i skolan och det är här problemen ofta börjar. Där kan man snabbt hamna i en känsla av utanförskap och det blir en lång väg tillbaka om man suttit hemma

länge. Ungdomarna beskriver en brist på samordning och att det kan vara omöjligt att hitta fram när man försöker få kontakt med myndigheter och andra som ska erbjuda stöd. Just samordning är ett nyckelbegrepp, man behöver kunna samordna olika stödinsatser och arbeta åt samma håll. Vi måste också våga möta de här personerna som individer. Personer med NPF är ju lika olika sinsemellan som alla andra. Man måste orka och våga, se och hålla i.

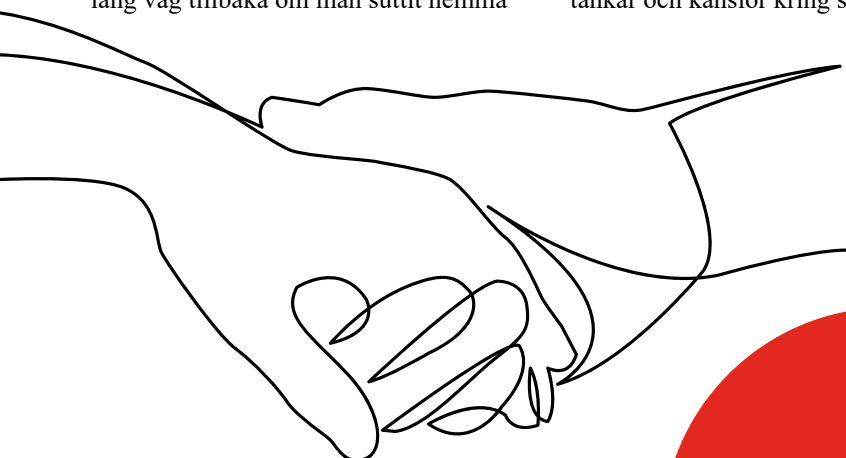
Hur arbetar ni på S:t Lukas med de här personerna?

- När vi möter personer ur den här gruppen försöker vi hjälpa till med att sortera i det kaos de upplever i alla tankar och känslor kring sin livssituation

och framtid. Någon slags nyckel är att få en stabil kontakt, att möta en person som ägnar sin fulla uppmärksamhet under samtal åt att försöka förstå och ge stöd. Personen har ju självklart en önskan om att ta sig ur sin situation, komma vidare

med arbete eller studier och hitta till en fungerande tillvaro utifrån sina individuella förutsättningar. En del av lösningen är att få hjälp att bygga upp självkänslan, hitta sin egen motivation och en struktur i tillvaron, något som ofta är fokus i våra samtal med den här målgruppen.

KIND

CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

KIND är ett kompetenscentrum för forskning, utveckling och utbildning kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) som till exempel autism, språkstörning och adhd.

Vi driver forskningen framåt och utvecklar nya metoder för upptäckt, intervention och anpassning. Genom att utbilda och sprida kunskap jobbar vi för ett mer inkluderande samhälle.

På vår hemsida hittar du:

- Kostnadsfria seminarier och världsledande forskning
- Information om studier som söker deltagare.
- Kurser för yrkesverksamma (exempelvis psykologer och skolpersonal)

**Karolinska
Institutet**

Stöd forskningen på KIND

Verksamheten på KIND drivs med stöd av forskningsanslag och donationer. Ge din gåva genom att betala in önskat belopp på bankgiro 5310-6217 eller swisha på nummer 123 202 32 08. Märk din inbetalning med KIND.

"Det är en win-win situation"

Oscar Isidorsson Albino är verksamhetschef på Aspektra, IT-företaget som specialiserat sig på rekonditionering av gammal IT och är en av grenarna till Vägen Ut. Företaget har som mål att göra samhällsnytta och hjälpa de som står längst från arbetsmarknaden in i jobb och har rönt stora framgångar med unga som varken arbetar eller studerar.

- Vi har egentligen tre kriterier som man ska möta, man ska ha en diagnos, man ska vara ung vuxen och man ska vara intresserad av IT. I dagsläget har vi tre anställda och de har nu kommit så långt att de hjälper och lär upp andra UVAS, berättar Oscar.

Oscar beskriver verksamheten som en stor succé. Människor som börjat arbeta på 25 procent och fått lära sig grunderna är nu ansvariga för hela affärsområden, och han menar att arbetsplatsen fungerar väl.

- Det känns som att vi har hittat en win-win situation. Det går väldigt bra och det är väldigt roligt att vi har ett så fungerande koncept. Jag har varit arbetsgivare tidigare och vet att det kan finnas mycket utmaningar, här är min största utmaning att övertala mina anställda att ta semester för de trivs så bra, säger han.

Förra året prisades Aspektra av HSB och Companion med priset "Nyttigaste affären" för sitt arbete.

- Det var också ett kvitto på vad vi har gjort bra, och självklart väldigt roligt. Men den största vinsten är att vi har bra personal som är lojala och riktigt kunniga inom IT. Det skapas en otrolig samhällsnytta där våra anställda går från att vara bidragstagare till företagare och vi ser ett stort värde i att kunna vara en förebild som visar att det går att förändra sitt liv och sin situation, fortsätter Oscar.

Vad behöver man som arbetsgivare tänka på för att anpassa sin arbetsplats till UVAS och ta del av den här kompetensen?

- Jag får ofta den frågan och många undrar vad det hemliga tricket är. Sanningen är att det finns inget hemligt trick, det handlar om att vidta åtgärder som alla människor hade mått bättre av – att ha tydliga förväntningar, struktur, att

berätta i god tid i förväg om en förändring ska införas och att ha ordning och reda.

Vad är ditt tips till andra arbetsgivare?

- Ska man vara lite krass så är det "var inte lat". Om man bara investerar lite tålamod

så går det att uppnå så mycket.

Det är egentligen helt fantastiskt. Tittar man på en av mina kollegor så började han arbetsträna i november 2021 och i dag är han anställd på 75 procent och områdesansvarig för vårt huvudaffärsområde rekonditionering. Att uppnå den utvecklingen på två år... Det visar att om bara arbetsgivare är intresserade av att vara en bra chef och inte bara åt att ägna sig åt att släcka bränder så kan man uppnå troligt bra mål.

Riksgymnasiet Örebro

För elever med

- hörselnedsättning
- dövhet
- generell språkstörning

**Nyfiken?
Skanna QR-koden!**

RIKSGYMNASIET
ÖREBRO

ÖREBRO

På Fryshuset Gymnasium har vi ett stort utbud av olika specialpedagogiska verksamheter för att underlätta skolgången för elever i behov av extraordinära anpassningar. Hos oss kan du välja specialpedagogisk verksamhet i:

Liten grupp delar av dagen (Estetiska programmet)

Liten grupp hela dagen (Estetiska programmet & Individuellt alternativ)

Fryshuset Gymnasium

Liten grupp betyder att eleven har tillgång till en egen arbetsplats i ett för målgruppen anpassat klassrum och högre lärartäthet med specialpedagogisk kompetens. Vår specialitet är att möta elever inom autismspektrumet (AST).

RIKSFÖRBUNDET
Attention

Kämpa inte ensam, tillsammans är vi starka.

Få stöd av din lokalförening.

Riksförbundet Attention

www.attention.se

